

SILENCI, GRAVEM, AL PRINCIPAL

La nit de Lluís Miquel

Dissabte passat, al Principal tenia lloc el recital de les noces d'argent amb el món de la cançó, de Lluís Miquel. Vint-i-cinc anys de Quatre Zeta, celebrats amb molt dels qui els han vist passar

Carles Gàmez

Moltes històries convergien l'altra nit al teatre Principal de València, per fer-ne una nit molt especial, com així fou. Primerament, perquè era el reencontre amb una de les figures més respectades, un nom ja històric en el moviment de la cançó al País Valencià i amb una llarga i dilatada obra musical, de la qual ara es compleixen els vint-i-cinc anys, i, com diu Josep Vicent Marqués en el programa, «ens alegrem que Lluís Miquel estiga bé de salut, i que li falten molts anys per la jubilació».

Reencontre, també, d'un públic amb les seues cançons, algunes de les quals ja formen part del nostre currículum col·lectiu, i que feren caure més d'una llàgrima nostàlgica... Entre el públic de la nit predominaven els companys generacionals, aquells

Lluís Miquel, en un moment de l'actuació.

que fa vint anys que tenien vint anys, classe política institucional i extra, cultureta-*beautiful*, gent de la cançó, calbes incipients al vent, pobladors d'aplects i assemblees multitudinàries. Molts noms. De **Cebrià Ciscar** a **Joaquim Muñoz Peirats**; **Francesc Jarque**, memòria fotogràfica, afusellant amb la seua càmera l'efemèrides; **Ovidi Montllor**; **Emèrit Bono**; **Vicent Andrés Estellés**, per a qui fou una de

les grans ovacions de la nit; **Lluís Fornés**; **Amadeu Fabregat**, reivindicant el nacionalisme crioll, i **Joan Monleon**; **Ricardo Muñoz Suay**; **Manolo Miralles** i **Vicent Torrent**, d'Al Tall, **Merxe Banyuls**, capell roig per allò de la nostàlgia, i **Bartual**; **Damià Mollà**, amics i coneguts, i una bona representació dels mitjans de comunicació locals.

Unes hores abans, durant un des-

cans de l'assaig, Lluís Miquel ens confessava, tot il·lusionat: «Fer aquest recital, en primer lloc, és un repte, i un esforç considerable. Fer des d'ací un muntatge d'aquestes característiques, competitiu d'allò que s'està fent en altres llocs, és possible, almenys així ho hem cregut tots els que estem dins de la història. I bé, també és una exigència a tu mateix, és posar un poc més alt el llistó. En aquest treball, com en un altre, un sempre ha d'estar exigint-se, si vertaderament t'agrada el teu treball».

D'aquest recital eixirà un disc de llarga duració, enregistrat en directe pel seu estudi de gravació, Tabalet Estudis. En uns temps, massa temps, en què no bufen vents molt propicis per a la cançó, Lluís Miquel afronta l'empresa de traure un nou disc. «Fer un disc de cançó a hores d'ara és anar contra corrent. Les multinacionals ens han deixat de banda, no ara, sinó ja fa anys; només els interessin els beneficis i alguns noms, «els grans», un Llach o un Serrat; pel que fa a la resta, l'oblit més absolut. Aquest disc, des del principi, me l'he plantejat com una producció meua. Ara, toca començar negociacions i mandanges d'aquestes; em veig amb poques ga-

música de cantautors: **Joan Manuel Serrat, Pi de la Serra i Joaquín Sabina**. En un principi, es va barallar el nom de **Miguel Ríos**, però, com ens comentava **Xemi Baviera**, amic personal del cantant granadí, la seua casa de discos no en va donar, finalment, l'autorització.

Lluís Miquel i Serrat assagen la història de la Fanette, una història d'amor compartida entre dos vells amics als quals uneix l'admiració i l'amor per l'obra de **Jacques Brel**. «Per a mi —diu Lluís Miquel— el fet que aquesta nit compte amb el Quico i Joan Manuel resulta molt gratificant, perquè són molts anys de caminar junts, gent amb la qual sempre m'he entès molt bé a tots els nivells i que, sobretot, són amics. Després, hi ha **Joaquín Sabina**, un home que, si vols, està en una altra guerra, però que és també de la nostra generació, i que ha comprès de seguida la idea».

Tant **Serrat** com **Quico Pi de la Serra** ens confessen la seua admiració per la figura de **Lluís Miquel**, tant humana com professional. Per a Serrat, era una cita a què no podia faltar. «Jo, amb els cantants valencians, sempre he mantingut molt bones relacions i amistats: **Ovidi, Marian Albero,**

és tot institucional; quasi no hi ha empresaris. Llavors, treballes per a coses institucionals i ajuntaments, i estàs sotmès a històries internes. D'altra banda, els diners institucionals es reparteixen molt malament, si és que es reparteixen; hauria de ser una cosa absolutament transparent».

La cançó s'apressa a celebrar els seus vint-i-cinc anys. Preguntem a Quico sobre aquest aniversari. «N'hem quedat uns quants en actiu. No sé massa què dir-ne... fa vint-i-cinc anys. Són coses que s'haurien de pensar molt. Pensar tot el que ha passat. Moltes coses han canviat, tots ens hem conegut molt més, ha anat passant el temps, cada un és al seu lloc. Això ha creat unes afinitats i unes desafinitats».

Al voltant de vint cançons es succeïen al llarg del recital. Prop de dues hores amb temes des del ja mític «Arbre», interpretat a duo amb **Joaquín Sabina** fins a un bon grapat de temes de **Brel**, un autor present al llarg de la seua carrera. «Moltes vegades m'han criticat que si hauria d'oblidar-me de la història de Brel. Continue pensant que Brel entre nosaltres encara és un desconegut. No he trobat un intèrpret, cantant i autor, com Brel, tan complet i tan meravellós. Per a mi, continua sent una referència vàlida. Jo tracte de fer també les meues cançons, que, t'ho dic personalment, són més bé mediocres. Sempre m'he considerat un intèrpret, un cantador d'històries. No tinc complex de cantar cançons d'altres, si em fan vibrar».

Entre les cançons noves, un parell de temes del cantautor italià **Paolo Conte**, una cançó satírica sobre la classe política governant, «Els florentins», amb al·lusions a les seues seccions locals, el conegut tema de **Chico Buarque**, «Construcció»; un poema de **Vicent Andrés Estellés**: «M'estime molt el meu país». I un tema de **Pi de la Serra**, «Cançó de l'atzar», una cançó bellíssima que interpretaren junts Lluís Miquel i el mateix Pi de la Serra, mentre Brel aconseguia unir les veus de Lluís Miquel i de Serrat.

Un recital molt equilibrat i mesurat, llevat d'alguns moments en què es va ratllar l'histrionisme. D'altra banda, l'escenografia restava intimitat a algunes cançons, que demanaven a crits un canó solitari, una ombra retallada... Finalment, ovacions, bisos, fins i tot crits de País Valencià, i alguna senyera... Bon aniversari, Lluís Miquel. □

D'esquerra a dreta, Serrat, Lluís Miquel, Pi de la Serra i Joaquín Sabina.

nes. D'altra banda, tampoc no crec que hauria pogut eixir alguna altra cosa, veient el panorama».

Per a aquest recital, a banda d'incloure els seus músics habituals i el reforç d'un bon nombre de professionals (més de vint músics, entre corda, metall, fusta, percussió, i sintetitzadors), Lluís Miquel ha comptat amb la presència i la col·laboració de tres noms, molt significatius dins de la

Lluís Miquel... Tenir a València Pi de la Serra, ens alegra, i així li ho comentem, malgrat que aquestes visites no són tan habituals com desitjariem. «Això, simplement és qüestió de demanda i oferta —diu Quico—. Hi ha l'oferta, i no la demanda. Jo tinc una espina amb València... He actuat molt en altres temps per tot el País Valencià... De tota manera, no sé si passa com al Principat, que avui dia